

# ДОМАШНИЯТ ПАТРОНАЖ КАТО ЧАСТ ОТ ОБУЧЕНИЕТО НА СТУДЕНТИТЕ – АКУШЕРКИ. ОПИТЪТ НА ФИЛИАЛ ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Дияна Петрова, Севда Узунова, Женя Кънева

*Катедра по здравни грижи, Медицински университет – Варна,  
Филиал Велико Търново*

## HOME PATRONAGE AS PART OF MIDWIFERY STUDENTS' TRAINING. THE EXPERIENCE OF VELIKO TARNOVO AFFILIATE

Diana Petrova, Sevda Uzunova, Zhenya Kaneva

*Department of Health Care, Veliko Tarnovo Affiliate, Medical University of Varna*

### РЕЗЮМЕ

Световният опит, както и Препоръките на СЗО сочат, че домашното посещение след раждане, направено от акушерка, е от изключителна важност както за здравето на детето, така и за майката. У нас домашният патронаж, известен до 90-те години в акушерската практика, претърпя крах след реорганизацията на акушеро-гинекологичната помощ през последните 20 години.

В унисон с мисията на Медицински университет «Проф. д-р П. Стоянов» – Варна, предлагаме на нашите студенти опитност, която ще им бъде полезна при практикуване на професията в страни с регламентирани постпартални акушерски дейности. Ние възраждаме традиционните акушерски умения, в очакване здравеопазната система в България да отговори ефективно на потребностите на младите семейства.

В настоящия доклад предоставяме модела за домашно посещение като част от обучението на акушерките във Филиал Велико Търново.

**Ключови думи:** обучение на акушерки, акушерска грижа, домашно посещение след раждане

### ABSTRACT

Global experience as well as WHO recommendations indicate that a home visit after delivery done by a midwife is of the utmost importance for the health of both the child and the mother. The home patronage known up to the 1990s in Bulgarian midwifery practice suffered a crash after the reorganization of obstetrics and gynecology in the last 20 years.

In compliance with the mission of the Medical University Prof. Dr. P. Stoyanov – Varna, we offer our students experience, which will be useful for them when practicing the profession in countries with regulated postpartum midwifery activities. We revive traditional midwifery skills, expecting the Bulgarian healthcare system to respond effectively to the needs of young families.

In this report, we provide the home visit model as part of the midwifery students' training in Veliko Tarnovo Affiliate.

**Keywords:** midwifery training, midwife care, home visit after birth

## УВОД

Патронажът е форма на работа на здравните институции в дома на пациента, възникнала в Европа още в началото на 20 в. Терминът произхожда от френски (patronage), със значение „наблюдение“, „попечителство“, „покровителство“ (4). Според доайена на българското акушерство Илия Щъркалев акушерският домашен патронаж е „особено важна форма на работа в женската консултация. Дородовият и следродовият патронаж изисква специални познания в областта на акушерството по въпросите за хигиената на бременната, физиологията и патологията на бременността, грижите за новородено и пр. Затова се провежда от акушерка по указание на лекаря, като проявява и лична инициатива.“ (3). Световният опит, както и Препоръките на СЗО сочат, че домашното посещение след раждане, направено от акушерка, е от изключителна важност както за здравето на детето, така и за майката.

Обучението по специалността „Акушерка“ в Медицински университет «Проф. д-р П. Стоянов» – Варна съчетава традициите със световните тенденции в предоставянето на здравни грижи и услуги. От 2006 г. обучителните бакалавърски програми на Университета предвиждат следните

Уважаеми пациенти,  
Можете да се възползвате от акушерска консултация, направена във Вашия дом.  
**Напълно безплатно**  
Кога: Всеки работен ден в периода **15.02.2017 - 23.05.2017**  
и от **15.09.2017 - 20.12.2017**  
С какво можем да ви бъдем полезни:

1. **Консултация по кърмене** - когато бебето не иска да суче, когато гърдите ви болят, когато имате прекалено много или недостатъчно количество мляко...
2. **Хигиенни грижи за новороденото дете** - как да се грижим за пълчето и кожата на бебето, как да го обличаме и успокояваме...
3. **Ако искате да научите повече за бебешкия масаж и гимнастика.**

консултативна помощ за родители в домашни условия.“ (2).

**Целта** на настоящия доклад е да се представи опитът на Филиал Велико Търново към Медицински университет – Варна чрез организирани домашни посещения с учебна цел.

## МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Проведени са структурирани ретроспективни интервюта на участниците и потребителите на домашни посещения. Анализирани са впечатленията на студенти от специалност „Акушерка“, участвали в провеждане на домашно посещение (патронаж), както и мнението на потребителите, възползвали се от услугата.

## АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Домашните посещения се промотират по време на клинична практика в АГО към МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД – гр. Велико Търново чрез информационна брошура, която е подготвена от МУ-Варна и се разпространява от студентите, преподавателите и персонала (снимка 1). В нея родилките се информират за възможността да бъдат посетени у дома от преподавател и студент (снимка 2). Посещението е с учебна цел и е безплатно.

Как да заявите домашно посещение?  
Обажете се или оставете съобщение на  
GSM: 0899/627346  
или  
GSM: 0885/438672  
От кого ще бъдете посетени?  
Ще бъдете посетени от преподавател  
(асистент в Медицински университет – Варна,  
Филиал Велико Търново) и обучаваща се акушерка.

Снимка 1 и 2. Информационна брошура

задачи за усвояване от студентите: „да изпълняват и оценяват акушерски грижи за майката и детето, работейки самостоятелно и в екип. Грижи за гърдите на родилка до 3-тия и след 3-тия ден от раждането. Профилактика на рагадите и мастита. Методи и средства за увеличаване и спиране на лактацията. Подкрепа при кърмене. Контрацептивно консултиране на родилка. Постпартална депресия – симптоми и подпомагане на родилката. Организиране на

Самото посещение се организира след обаждане от потребител. Преподавателят съобразява участието на студент със седмичния разпис, извънаудиторната заетост, теоретичната подготвеност и индивидуалните характеристики на студента, както и с личната си ангажираност. В дома на всяка родилка домашното посещение се осъществява от един преподавател и един студент. Алгоритъм на домашното посещение е раз-

работен и апробиран през периода 01.01.2016-31.12.2016 г. (1).

Нашето проучване показва, че 67% от потребителите са научили за инициативата от приятел. Водеща причина за инициране на домашно посещение при 67% от запитаните е „наличие на проблем след раждането“, а за 33% - „нямаше към кого друг да се обърна“. Майките са оценили своето очакване за полезността на домашното посещение с 9,33 (по десетстепенна скала от 0 до 10). Това е твърде висок резултат и предполага високи нива на удовлетвореност. Повече от половината майки споделят, че са се чувствали готови да бъдат родители в момента на раждането. Всички анкетирани са заявили, че по време на домашното посещение са били информирани за всички вълнуващи ги въпроси и са получили нови знания и умения, което ги е направило по-уверени родители. Младите родители смятат, че домашното посещение от акушерка би трябвало да се осъществява в дома на всяка изписана родилка и биха препоръчали тази услуга на свой приятел. За 67% от майките домашното посещение е било полезно със съвети и практически насоки за кърменето, за 33% - с придобиването на увереност, с изясняване на неясноти около грижите за детето и др. Всички майки биха използвали услугата „домашно посещение“, дори ако тя е платена. Това потвърждава нуждата от въвеждане на рутинни домашни посещения след раждането като част от акушерските грижи.

Студентите, участвали в домашно посещение, са от втори и трети курс, специалност „Акушерка“. Всички са оценили високо полезността на практическото обучение в дома на потребителите с резултат 7,33 (по десетстепенна скала от 0 до 10). Студентите са декларирали, че се интересуват от новостите в областта на акушерската грижа, желаят да получават нови знания и умения и биха се включвали в такива обучения, дори и ако те са платени. Това говори за висока мотивация, уважение към професията и желание за професионален просперитет. Повече от половината (67%) от участниците нямат информация за осъществяване на домашни посещения извън инициативата на Университета. Личният им опит сред техни близки показва, че съществува такава необходимост. 67% от интервюираните студенти смятат за удачно реализиране на домашно посещение по време на базовото практическо обучение. Всички заявяват, че домашното посещение е било полезно за тях и за майката. Това подсказва, че бъдещите акушерки имат поглед върху нуж-

дите на младите майки и са готови да предоставят грижи, които са в обсега на тяхната компетентност. Обнадеждаващ е и фактът, че всички студенти предвиждат да практикуват професията си в България.

Изводите, които произтичат от събраните данни, са в няколко насоки:

- домашното посещение от акушерка е търсена и високо ценена услуга;
- домашното посещение удовлетворява необходимостта от информация и практически насоки, въпреки първоначалната готовност за родителство;
- еднократното домашно посещение, макар да има своите ограничения, способства за намаляване на тревожността и несигурността у младите родители;
- студентите оценяват високо практическата стойност на придобитата по време на учебното домашно посещение опитност;
- инициативата на Филиал Велико Търново към Медицински университет «Проф. д-р П. Стоянов» – Варна е успешна, иновативна и актуална обучителна дейност.

## ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В България практикуването на самостоятелни акушерски дейности все още не е част от трудовата реалност на работещите акушерки. МУ-Варна обучава своите студенти в съответствие с националните стратегии за развитие на образованието и здравеопазването, в унисон с международните стандарти. Въвеждането в базовото обучение на домашно посещение е в синхрон с европейските представи за добра акушерска практика, базирана на доказателства.

## ЛИТЕРАТУРА

1. Петрова Д, Димитрова Д. Домашното посещение след раждане – опитът на Училище за родители - Варна. Сборник доклади от Юбилейна научна конференция с международно участие. Враца, 2017, 58-62.
2. Учебна програма „Специални грижи за жени с нормален и патологичен пуерпериум“, Учебен план на МУ-Варна, 2017.
3. Щъркалев Ил, Стоименов Г. Основи на акушеро-гинекологичната помощ. София: ДИ Медицина и физкултура, 1963.

4. Большая медицинская энциклопедия.  
[https://big\\_medicine.academic.ru](https://big_medicine.academic.ru)

*Адрес за кореспонденция:  
Ас. Дияна Петрова  
Филиал на Медицински университет – Варна  
ул. „Михаил Кефалов“ 2  
5000 гр. Велико Търново  
e-mail: Diyana.Petrova@tu-varna.bg*